

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Santos Esnaola Esnaola

*Legorreta,
Gipuzkoa
(1930)*

Aurkibidea

Biografia

Legorretako Koate auzoko Petriñea baserrian jaioa 1930ean. Aita Legorretako Oriarte baserrikoa eta ama Baliarraingo Lopetegikoa zituen eta hamar anai-arreba ziren sendian. Oso gazterik hil zitzaizkion gurasoak, ama bera jaio eta bi egunetara eta aita berriz 42 urterekin; hori dela-eta, bizimodu gogorra igaro beharra suertatu zitzaien. Sei urterekin hasita, Legorretako eskola nazionalean ibili zen hamahiru urtera arte. Hainbat lantegitan lan egina da, arotz lantegian, "Etxeberria anaiak"en eta Prodeman, denak ere Legorretan. Koate auzoko Kabialai etxera ezkondu zen.

Zintak

LGO-001

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Otegi, Aitziber
- **Data:** 2010-12-22
- **Iraupena:** 81 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Etxeberria, Eider

Pasarteak

1. Legorretako eskola nazionalean ikasten ibilia

- **Erref:** LGO-001/002
- **Iraupena:** 0:01:13. **Hasi:** 00:07:14. **Bukatu:** 00:08:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Auzoan lehen zenbat etxe ziren azaltzen du. Eskolarik ez zuten auzoan, Legorretako eskola nazionalean ikasi zuen. Eguraldi ona zenean, etxean geratzen ziren lanean. Eskola nazionalean 6-7 urte zituela hasi zen, eta 13 urterekin bukatu zuen.

2. Eskolan neskak eta mutilak aparte

- **Erref:** LGO-001/004
- **Iraupena:** 0:01:23. **Hasi:** 00:08:54. **Bukatu:** 00:10:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak

Laburpena:

Legorretako eskola nazionalera joaten ziren inguruko auzoetako umeak. Gerra garaian maistra izan zuten mutilek ere. Mutilek eta neskek aparte ikasten zuten eskolan.

3. Gerra eskola nazionalaren ikuspuntutik

- **Erref:** LGO-001/005
- **Iraupena:** 0:01:00. **Hasi:** 00:10:17. **Bukatu:** 00:11:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

Eskolan hasi zen garaian, gerra hasi zen. Dena gerrako kontua izaten zen orduan. Eskolan, Francoren aldeko abestiak kantatu behar izaten zituzten; eta gerrari buruz zer bertsio ematen zieten aipatzen du.

4. Politikarekiko jarrera ingurukoaren artean

- **Erref:** LGO-001/007
- **Iraupena:** 0:01:36. **Hasi:** 00:11:53. **Bukatu:** 00:13:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra aurea » 1931-1936: II. Errepublikak
- Iritziak

Laburpena:

Santosen familian ez ziren politikan asko nahasten. Inguruko jendearen artean, denetariko iritziak zueden.

5. Herritarren jarrera politikoak eta gerrarako prestaketak

- **Erref:** LGO-001/008
- **Iraupena:** 0:01:35. **Hasi:** 00:13:29. **Bukatu:** 00:15:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Karlismoa, liberalismoa
- Politika » Jarrera politikoak » Abertzaleak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

Legorretan batzoki bat zegoen. Herriko plazan gerrarako prestatzen zituzten gazteak. Karlistak eta nazionalistak zeuden herrian.

6. Gerra hasi zenean, aita gaixo eta familia etxean

- **Erref:** LGO-001/010
- **Iraupena:** 0:01:27. **Hasi:** 00:15:11. **Bukatu:** 00:16:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

Laburpena:

Gerra hasi zeneko garaia gogoan du: aita gaixo zegoen baserrian eta harekin gelditu ziren; gorriak zetozen eta inguruetako jendeak ihes egiten zuen apartatutako baserrietara. Aita hil zenean, elizara eraman gabe lurperatu zuten, gorriek herria hartuta zeukatelako.

7. Legorretako gazteak arma bila eta nazionalisten buruzagiak ihesi

- **Erref:** LGO-001/013
- **Iraupena:** 0:01:46. **Hasi:** 00:17:04. **Bukatu:** 00:18:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

Baserrietara ez zen soldadurik sartu. Legorretako gazteak etxeko armak biltzen aritu ziren. Nazionalisten buruzagiek ihes egin behar izan zuten Francok indarra hartu zuenean.

8. Gerraren bortizkeria Legorretan

- **Erref:** LGO-001/014
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:18:50. **Bukatu:** 00:20:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

Legorretan ez zuten inor fusilatu gerra garaian. Gerrako kanoikadak gogoan ditu. Gerra garaian kalera ateratzen ziren.

9. Herrian auzolanean egindako obrak

- **Erref:** LGO-001/019
- **Iraupena:** 0:03:39. **Hasi:** 00:23:56. **Bukatu:** 00:27:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

Baserriko bidea auzolanean egin zuten duela 60 urte inguru. Bidea zergatik eta nola egin zuten azaltzen du. Maisu ofiziala ekarri zuten bidea egiteko, eta hark agindutakoa egiten zuten. Materiala inguruko harrobitik ekartzen zuten. Herriko beste zenbait bide eta eskailera ere auzolanean egin izan dituzte.

10. Legorretako bola-tokia

- **Erref:** LGO-001/020
- **Iraupena:** 0:01:09. **Hasi:** 00:27:35. **Bukatu:** 00:28:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Jokoak

Laburpena:

<p>Legorretan ez zegoen plazarik, bola-tokia baizik. Hara joaten ziren gaztetan. Bola-tokia nolakoa zen azaltzen du.</p>

11. Mutilak bola-jokoan eta neskak sokasaltoan

- **Erref:** LGO-001/022
- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 00:28:45. **Bukatu:** 00:30:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Aisia » Taberna giroa » Jokoak

Laburpena:

Bolotan bik biren kontra jokatzen zuten. Mutilak bakarrik ibiltzen ziren bolotan; neskak sokasaltoan aritzen ziren. Gerora hasi ziren inguruko herrietara joaten. Auzoko umeak bakarrik biltzen ziren bola-toki hartan.

12. Gaztainerkin egiten zuten ospakizuna

- **Erref:** LGO-001/023
- **Iraupena:** 0:01:17. **Hasi:** 00:30:03. **Bukatu:** 00:31:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Baserrria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

Gaztainerkin, gaztainerkin bildu, erre, sagardoa eraman, eta igande arratsaldean ospakizuna izaten zuten. Txabolatan egiten zituzten ospakizun haiek. Gero, jokoan aritzen ziren. Karta-joko haiek beren aurrekoengandik ikasi zituzten.

13. Gaztelaniaz egiteak prestigioa ematen zuen

- **Erref:** LGO-001/025
- **Iraupena:** 0:01:01. **Hasi:** 00:31:49. **Bukatu:** 00:32:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Neskek sokasaltoan aritzen ziren jolasean. Euskara debekatuta egon zen garaian, gaztelaniaz jakiteak prestigioa ematen zuen: neskek mutilek baino hobeto eta gehiago egiten zuten gaztelaniaz.

14. Dotrinan eta etxean euskaraz

- **Erref:** LGO-001/026
- **Iraupena:** 0:01:11. **Hasi:** 00:32:50. **Bukatu:** 00:34:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Eliza giroko ospakizunak

Laburpena:

Dotrina erretorearekin ikasten zuten elizan euskaraz. Etxean beti euskara egin izan dute.

15. Gaztelania eta euskara norekin eta noiz

- **Erref:** LGO-001/027
- **Iraupena:** 0:01:55. **Hasi:** 00:34:01. **Bukatu:** 00:35:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:

Neskek gaztelaniaz hitz egiteko zaletasun handiagoa zuten mutilek baino. Erdaldunekin gaztelaniaz hitz egiten zuten. Kanpotik etorritakoen seme-alabek euskaraz hitz egiten zuten.

16. Legorretako harrobiko lana

- **Erref:** LGO-001/032
- **Iraupena:** 0:01:12. **Hasi:** 00:40:52. **Bukatu:** 00:42:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Etxeginak

Laburpena:

<p>Harrobiko harria inguruko herrietarako ateratzen zen. Kamioi txikietan garraiatzen zuten. Harkaitza ateratzen zuten harrobitik.</p>

17. Ebanisteriako lanaren gorabeherak

- **Erref:** LGO-001/037
- **Iraupena:** 0:04:05. **Hasi:** 00:45:21. **Bukatu:** 00:49:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:

Santos ebanisterian hasi zen lanean 16-17 urte zituela. Ebanisterian altzariak egiten zituzten. Ebanisterian bertan ikasi zuen lanbidea: lehenengo ikasi zuena gogoan du. Erabiltzen zituen tresnak aipatzen ditu. Hainbat lan mota izaten zituzten. Egurra Legorretako zerrategi batetik ekartzen zuten. Normalean gaztaina erabiltzen zuten.

18. Egurra ekartzeko moduak

- **Erref:** LGO-001/038
- **Iraupena:** 0:02:06. **Hasi:** 00:49:26. **Bukatu:** 00:51:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Baserría » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Altzarigintza

Laburpena:

<p>Santos arbolak botatzen aritu izan da, haiekin altzariak egiteko. Zerrategitik ebanisteriara egurra ekartzeko, behiak, astoa eta gurdia erabiltzen zituzten. Beren etxea egin zutenekoa kontatzen du. Idiak baino hobeak behiak izaten omen ziren lanerako.</p>

19. Lan-baldintzak eta lanera joateko garraiobideak

- **Erref:** LGO-001/040
- **Iraupena:** 0:01:02. **Hasi:** 00:51:34. **Bukatu:** 00:52:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autoak
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Bizikletak eta motorrak
- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:

16-17 urterekin lanean hasi zenean, eguneko 4 pezeta irabazten zuen; etxetik oinez joaten zen. 20 urterekin izan zuen bere lehenengo bizikleta. 46 urterekin autoko gidabaimena atera zuen.

20. Prodemako lana eta lan-baldintzak

- **Erref:** LGO-001/041
- **Iraupena:** 0:03:19. **Hasi:** 00:52:36. **Bukatu:** 00:55:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:

Prodema lantegian zer lan, material eta tresna izaten zituzten azaltzen du. Produktu kimikoak erabiltzen zituztenez, segurtasun-neurriak hartu behar izaten zituzten. Leku askotarako egiten zuten lan. Santosek prentsen sekzioan egiten zuen lan.

21. Jornala etxean entregatzen zuenekoa

- **Erref:** LGO-001/044
- **Iraupena:** 0:01:24. **Hasi:** 00:57:16. **Bukatu:** 00:58:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:

Lehen astean behin ordaintzen zen jornala; gerora, hilabetean behin. Tailerrean irabazitako dirua etxean ematen zuen soldadutzara joan arte; ordu extratatik lortutako dirua, ordea, beretzat izaten zen.

22. Donostiara baserriko jeneroa saltzera

- **Erref:** LGO-001/047
- **Iraupena:** 0:03:21. **Hasi:** 01:00:08. **Bukatu:** 01:03:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroatera

Laburpena:

<p>Garia eta artoa egiten zituzten Santosen etxean. Gaztainak eta sagarrak saltzen zituzten Donostian Bretxan eta San Martinen. Merkatu haien egitura nolakoa zen azaltzen du. Lehen baserritarren bizi-maila altuagoa zen orain baino.</p>

23. Merkatuko bezeroak

- **Erref:** LGO-001/048
- **Iraupena:** 0:01:25. **Hasi:** 01:03:29. **Bukatu:** 01:04:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroatera

Laburpena:

Merkatuan sagarrak erostera askotan neskameak eta mandatariak joaten ziren. Ordiziara ere joaten ziren saltzera.

24. Saltzaileak etxera etortzen zirenez, inguruko herrietara joateko behar handirik ez

- **Erref:** LGO-001/049
- **Iraupena:** 0:01:48. **Hasi:** 01:04:54. **Bukatu:** 01:06:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Merkataritza, dendak (kokapena)
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Trenak

Laburpena:

Santosek beti ezagutu izan du trenbidea Legorretan. Ordiziara joateko joera izan dute. Etxerik etxe ibiltzen ziren saltzaileak telak saltzen eta ez zuten dendatara joan behar izaten.

25. Mezara zintzo-zintzo

- **Erref:** LGO-001/050
- **Iraupena:** 0:02:15. **Hasi:** 01:06:42. **Bukatu:** 01:08:57
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak

Laburpena:

<p>Igande goizetan herriko elizara joaten ziren mezara. Herrian hiru ermita daude. Umetan Santa Marina elizan ez zen meza ematen egun berezietatik aparte. Bezperatan zer egiten zuten azaltzen du.</p>

26. Meza ostean, pilota

- **Erref:** LGO-001/051
- **Iraupena:** 0:00:41. **Hasi:** 01:08:57. **Bukatu:** 01:09:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Mezatik ateratzen zirenean, pilotan jokatzen zuten.

27. Zinera joaten zirenekoa

- **Erref:** LGO-001/052
- **Iraupena:** 0:02:07. **Hasi:** 01:09:38. **Bukatu:** 01:11:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Kultura » Zinema

Laburpena:

Koskortu zirenean, inguruko herrietako festatara joaten ziren. Dirua izaten hasi zirenean, zinera joaten ziren. Pelikulak zentsuratuta egoten ziren.

28. Inguruko mendietara eta jaietara joaten zirenekoa

- **Erref:** LGO-001/053
- **Iraupena:** 0:02:29. **Hasi:** 01:11:45. **Bukatu:** 01:14:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Bizikletak eta motorrak
- Aisia » Jai-giroa » Beste toki batzuetara jaietara
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Aisia » Mendia eta hondartza » Mendizaletasuna

Laburpena:

<p>Legorreta inguruan egiten ziren erromeriak: Larraitzen, hala nola. Familian joaten ziren mendira. Bizikletan joan izan da festa batzuetara, eta guardia zibilekin izandako anekdota kontatzen du.</p>

Transkripzioa

- Ordun'e danetik izaten zan. Ordun'e lokalak festatan ta, baltsen ittea're prohibittutako urtek izaten zien, sueltun bakarrik dantza in behar izaten zan...

- Ta erromeriik itten zan hemen Legorretan?

- Bai, ingurutan erromerik e, bai. Hemen Legorretan bertan erromeri bezela ez dakit, ez zait akordatzin, erromeriik itten zanik. Baiño ordun'e Larraitzea ta hemen inguruko zeatan, hemendik pixkat [koxkor]... San Antonio ta holako egun berezitan, egun zea hoitan, batea ta bestea ateatzin zan.

- Eta hemendik Larraitza oiñez...

- Larraitza oiñez askotan. Ba, beajea. Ta guk'e bi alabak eta Donostiko illoba're hemen asko eukitzen gendun ta bazkaria etxeti hartu —“el burro” ni izaten nintzen— ta guk bi alaba ta bestea're neska zan, illoba, ta bostok igual egune pasatzea Larraitzea egualdi onen, oiñez, tapa-tapa.

- Hemendik Larraitzea kamiñoz ala mendiz?

- Baliarraingo zea hortati sartzen giñen, ta geo horti Abaltzisketati ya birek ikasita genden nundi noa, [dena]. Hola izaten zan. Ta geo, bueno, pixkana-pixkana jun zan asuntoa... Gero, kamionen, herriko kamion bat lanen zeatzen zana're, hola, hauntza Larraitzeako, San Pedrok-eta izaten zien, Pazkoak eta... kamiona jarri bankilluk, garai baten izaten zien banku luzek kamionen, ta toldokin, ta egualdi ona bazan toldoa kenduta, ta San Antonio ta ez dakit zenbat lekutaa kamionen. Autobusik'e... Ta gero autobus zahar batzuk'e sortu zien ta [ordun] autobusetan ta... hola ibiltzen giñen. Ta gero bizikletak, ta bizikletak behin hasi zanen'e, biziketa're diru pixkat gendunen bizikleta berrie erosi ta gero ya ez genduen kuidaioik! Eta gauen bi lagun igual gero biziketan ta... [Alegie]... nik farolik pare harrapauta nao lkaztegieta festaa jun ta berandutu eta guardia zibiliek

alto. Ta nere moduko azkarrek izango ziren. Gezurra esan, Itsaondokoa nitzela, ta multaik pagatu bare librau nintzen behiñik behin. Ni uaindio kontatzen aittu berri naiz, alegie... Ta han zeken bizikletan patentea Legorretakoa ta Itsasondokoa nitzela esan ta ez ziren akordau. Haik'e gure moduko estudioa eukiko zuen.

- Ondo librau ziñen ordun.

- Bai, hola ziren asuntok.

29. Zuka, hika eta berorika: noiz eta norekin

- **Erref:** LGO-001/054
- **Iraupena:** 0:02:19. **Hasi:** 01:14:14. **Bukatu:** 01:16:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Berorika
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Lagunartean, mutilek euskaraz eta hika egiten zuten. Etxekoekin, ordea, beti zuka egin izan du. Baziren aitona-amonei berorika egiten zienak. Emakumeei zuka egiteko ohitura du. Herriko apaizari eta medikuari berorika egin behar izaten zitzairen.</p>

Transkripzioa

- Lagunarten euskeraz itten zenduela lehen esan diazu.

- Guk mutillek bai. Mutil...

- Hika hitz eitten zenduen?

- Mutillei bai. Ta nik'e nere mouz in izan det etxen'e alabai ta andrei-ta hika... Ta gure alabak'e "Hika ikasi behar deu" ta, beno, nik kanpokoi ta etxekoi beti zuka hitz ein diet. Etxeko... gure alabai'e sekula ez diet nik hika hitz ein. Ta hika polittagoa dala ta holako kontuk esaten dizkie, baiño nik lehen ta oain'e... Ta kanpoko emakumei'e bai.

- Launekin'e zuka itten zenduen?

- Launek segun partitzen zan; kirakoa zana, batzukin hika, eta bestek edade gehixokoa bazan, zuka, ta hola partitzen giñen, ez dakit edaden proportzion eo hola partitzen zan.

- Eta zure gurasok zuei, seme-alabai, nola itten zizuen?

- Zuka.

- Zuka?

- Ta etxe askotan ordun, gaiñea, aitton-amonai beorika. Guk ez gendun ezautu, beorika ez nun nik ikasi. Ikasi, gutxi gorabehera nola hitz eitten zan banekin, baiño, alegia, bazien aitton-amonai beorika hitz eitten zien etxek hemen. Ta zuka. Ezta hika pentsau're!

- Zuek gurasoi zuka beti.

- Zuka.

- Baiño gurasok zuei're bai?

- Bueno, amak akaso, baiño aitte bruskogoa izaten da gehienen, etxe gehienetan, ta aittek hika hitz eitten zuen familik bazien semei. Ta nik ez dakit aittek... nik rekuerto gutxi dauket, zeatio sei urte nittula hil zan. Baiño senidek beti hika hitz eitten gendun guk, zeatzeko. Alegie, behin ohittu giñen, ta... Nik, berriz, arrebai hika hitz eingo nien. Amai... Arrebai. Baiño, gaiñeakon, hika sekula ez det nik kostunbreik izan, emakumek dielako eo, behin zuka hasi, ta uain'e nik emakumekin hitz eitten detenen

beti zuka hitz eitten diet, ta andrea izan o alabak izan eo billobak izan...
Billobai'e hika hitzik ez diet uaindio in.

- Eta, Santos, izango zan herrin apaiza, medikue, o batenbat berori in
behar izaten zitzaiona.

- Zan hoi ta... hala zan, ordun berorika hitz eitteko obligazioa zan, apaiza ta
medikui ta hoiri. Baiño, ez dakit, lardaskau eingo gendun akaso beorika,
baiño nik hola korrekto hitz eitteko ez nun ikasi beorika. Baiño apaizai,
ustez behiñipin, hala, hala zan orduko normak hala zien, beorika hitz
eittea.

30. Euskara gaur egun

- **Erref:** LGO-001/055
- **Iraupena:** 0:01:47. **Hasi:** 01:16:33. **Bukatu:** 01:18:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua
- Euskara » Beste hizkuntzak eta hizkerak

Laburpena:

<p>Legorretako euskara gustatzen zaio gehien. Euskara nondik nora hasten
den aldatzen aipatzen du. Gaur egungo euskarari buruzko iritzia ematen du.
Beren etxeko umeez etxean ikasitako euskara hitz egiten dute.</p>

Transkripzioa

- Zuri nungo euskera gustatzen zaizu gehiena?
- Tolosakoa esaten due ta nei Legorretakoa gehiena gustatzen. Gutxi kanbiatzen da. Baiño hemen Ikaztegieta, Alegria kanbiau itten zan asko euskera. Ba nik ez dakit nundik hartutako doiñue ematen zien diferente. Ta Itsasondoa ta hoita hainbeste ez, baiño hemendik behera, Ikaztegietan ta Alegrin, euskera diferentegoa. Ta Tolosan, ta Legorretak nik uste gutxio bariatzen zuna Tolosakin. Ta ez dakit nundi hartzen dien gauz hoik, hola zeatzen gendun guk.
- Eta gaurko euskera, ze iruitzen zaizu?
- Gaurko euskera, nik... neetzako ez da itten. Gure burua gogortuta dao ikasteko ta nik esaten det, hobeia izango da ta, alegie, ta baiño nik honi askotan esaten diot, alegie, nahio det erderaz letu, zeatio ez det entenitzen euskera hau. Ta ya erderaz ez deu ikasi, ta uango euskera ez deu ikasi, ez daukeu ya ze iñik guk.
- Zuek zuena.
- Bai.
- Bestela galdu ingo da.
- A bai.
- Hoi mantendu behar da.
- Ni... nik e... ez naiz aitzen gaztek hau hitz ein... hola hitz eitten die ta. Ni nere erara aitzen naiz, hitz eiten deten neurrin.
- Zuk herrin diferentzi haundie antzematen dezu zuk itten dezun euskeratik gaztek itten duenea? Esan nahi det, batuan itten duen umek'e izango die, baiño zure etxen pentsatzen det umek zuei ikasitako hizketa eukiko duela.
- Bai, gure umek gure tipoa hitz eitten due, alegie, hemen ikasi duena. Ta gero garai haitan hemen hola hitz eiten zan ta. Oain hok'e, karo, hoik'e maistra karrera in zuen ta, alegie, hor zeatzen due ta... Hau'e, oain, gaiñea, inglesa're ikasi... ten hor dabil, oaindio're, seme-alabak'e bea baiño haundigok inda dauzke, baiño oaindio ingleseare jun itten da. Oaindio hoi're ikasi nahi due.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-09-24

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com